

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Toenemende regulering geen optie: deregulering wel?

Kleef, V. van

Citation

Kleef, V. van. (2004). Toenemende regulering geen optie: deregulering wel? *Bestuurskundige Berichten*, 19(2), 14-15. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211245>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211245>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Toenemende regulering geen optie: deregulering wel?

De tweede oliecrisis heeft er in Nederland voor gezorgd dat de verzorgingsstaat onder druk stond. Bezuinigingen waren vereist door de economische crisis; de overheid moest de maatschappij anders gaan sturen. Dit hield in dat overheidstaken doorgespeeld werden aan de markt. Vrije marktwerking werd een prioriteit. Naast het privatiseren van voorheen overheidsbedrijven, moesten vele wettelijke regels verminderd en vereenvoudigd worden.

Paars heeft deze beweging voortgezet en ook het huidige kabinet onder leiding van premier Balkenende volgt de trend nog steeds. Het privatiseren

laten komen, is het simpelweg nodig dat de overheid betrokken blijft bij de markt. Dit gebeurt door regels op te

“Maar vereist marktwerking juist niet extra regulering, omdat er anders gevaarlijke monopolies en instabiele prijzen kunnen ontstaan?”

van de energiemarkt ligt in de lijn van eerder beleid.

Deregulering, het verminderen van de lasten die met regelgeving gepaard gaan, is op dit moment nodig voor het bedrijfsleven, gezien de economisch slechte tijden waarin Nederland zich nu bevindt. Toch blijkt dat de regelgeving alleen maar toeneemt volgens de meeste Nederlandse bedrijven, ondanks het proces van deregulering. Hoe kan dit? Is dit wel goede beweging?

De overheid wil besturen op afstand, dat houdt in dat randvoorwaarden gecreëerd worden waarbinnen zelfstandig beslissingen genomen kunnen worden. Er wordt dus meer autonomie gegeven aan bedrijven en gemeenten om zelf meer invulling te geven aan bepaald beleid.

Marktwerking betekent dat de overheid zich terugtrekt. Het primaat ligt dan bij het particuliere initiatief. Op dit moment krijgen bedrijven in theorie veel ruimte van de overheid om de economie weer aan te trekken.

Een eventueel gevolg van de marktwerking is dat men zichzelf uit de markt prijs. Om het niet zover te

stellen waardoor controle mogelijk blijft.

De NMa moet immers haar werk wel kunnen blijven doen. Ook zijn regels nodig om subsidies te blijven verstrekken. Wat blijkt: regelgeving met betrekking tot de financiële dienstverlening is toegenomen.

Te veel regelgeving komt de vrije marktwerking niet ten goede. Overregulering is tijdrovend en het is verwarrend. Met meer regels is de kans groter dat de kwaliteit ervan afneemt, omdat er een verstikkend stelsel van regels wordt opgebouwd. Bovendien heeft dit ook een bureaucratische werking. Er moet op veel handelingen gelet worden en dit kost tijd, wat waarschijnlijk niet de moeite waard is.

Maar vereist marktwerking juist niet extra regulering, omdat er anders gevaarlijke monopolies en instabiele prijzen kunnen ontstaan? Ik denk dat er deregulering nodig is om tot goede marktwerking te komen. Als deze er eenmaal is, moeten er toch grenzen getrokken worden door weer regels op te stellen, ook met het oog op instabiliteit.

Ofwel, deregulering met betrekking tot marktwerking brengt ook weer extra, andere regels met zich mee. Het is dus een onophoudelijke ontwikkeling.

Wat ook voorkomt is dat regels strijdig met elkaar zijn. Zo is deregulering ook bedoeld om hier eeneinde aan te maken. Een bekend voorbeeld van strijdigheid is dat scholen van de brandweer dichte, brandwerende, naar binnen draaiende deuren moeten hebben voor de veiligheid. De GGD echter, ziet liever naar buiten slaande deuren, vanwege een betere ventilatie in de lokalen.

Nu rijst bij velen de vraag wat de meest rechtvaardige, veilige regel is. Dit vraagstuk is doorgespeeld naar professionals die per situatie bekijken wat best passende en minst overdreven veiligheidsmaatregel is. Een arbitragecommissie van de gemeente ziet er vervolgens op toe of de veiligheid op scholen voldoende is geregeld.

De afstemming van regels tussen rijk, provincie en gemeente is vaak slecht. Vooral op lokaal niveau kunnen verschillen bestaan. Recent bestaan er enorme verschillen tussen gemeentes onderling wat betreft de vaste lasten. Aangezien de rijksoverheid haar macht en regelgeving deels heeft overgedragen aan de lagere overheden, is de controle van bovenaf minder geworden en de verschillen tussen bepaalde gemeentes groter. De lagere overheden hebben nu meer autonomie, waardoor er kloven ontstaan met betrekking tot de uniformiteit in de uitoefening van regelgeving.

Niet alleen lokale overheden, maar ook Europa speelt een steeds grotere rol in het proces van regelgeving. Veel Nederlandse regelgeving wordt langzamerhand vervangen door Europese wetten, of we nu willen of niet. Maar hoe ver moet dit gaan? Het lijkt mij verstandig om alleen, in grote hoofdlijnen gemeenschappelijke regelgeving te hebben, verder zijn de nationale overheden beter in staat tot het formuleren van passende procedures dan de Europese Unie, omdat ze logischerwijs dichter bij de cultuur van de bevolking staan. Omdat de Europese Unie 1 mei j.l. is uitgebreid met tien nieuwe lidstaten

(Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije, Tsjechië), ontstaat er meer

Fast start-up

Time taken to start a business, days

Quickest		Slowest	
Australia	2	Venezuela	119
Canada	3	Zimbabwe	122
New Zealand	3	Burkina Faso	136
Denmark	4	Angola	146
United States	4	Brazil	152
Puerto Rico	6	Mozambique	153
Singapore	8	Indonesia	168
Hong Kong	11	Laos	198
Latvia	11	Haiti	203
Netherlands	11	Congo	215

Source: World Bank

verbondenheid tussen de landen onderling. Dezelfde regulering kan daar aan bijdragen. Door als een uniform blok op te treden, kan Europa zich ook nog eens positioneren tegenover de Verenigde Staten.

De euro heeft er echter al voor gezorgd dat we een eigen stukje nationaliteit verloren hebben. Als Europa mede door dezelfde wetgeving een homogeen werelddeel wordt, zou dat zonde zijn. Uit de tabel blijkt dat je in Nederland na elf dagen al een nieuw bedrijf zou kunnen oprichten. Dat is vrij snel voor een Europees land.

Volgens een rapport van de Wereldbank zorgen bureaucratische rompslomp en overregulering voor een vertraging van de economische groei. Deregulering zou de snelheid tot oprichting van een onderneming en de productiviteit ervan verhogen, vooral in ontwikkelingslanden. De snelheid waarmee een nieuwe onderneming kan worden opgestart, hangt ook af van het rechtssysteem dat helpt om contracten te doen naleven.

Conclusie

Regels zijn nodig, maar ze brengen tegelijkertijd veel administratieve en bureaucratische rompslomp met zich mee. Dit vormt een belemmering voor de bedrijven die zonder overheidsbemoeienis willen concurreren op de wereldmarkt.

In Nederland zien we dat de Europese regelgeving steeds meer onze eigen regels doet vervagen. Dit is enerzijds een goede ontwikkeling voor de positie van Europa in de wereld, maar anderzijds ook jammer voor de nationaliteit van ons land.

Marktwerking met miniem overheidsingrijpen is deels gewenst voor de economie, maar controle op het bedrijfsleven is noodzakelijk. Toenemende regulering is dus geen optie, want dit zet aan tot een steeds groter wordende bureaucratie. Overregulering leidt dan tot een

onoverzichtelijk web van regels, waarin men zich gevangen voelt. Het gevolg hiervan is dat men regels gaat ontwijken, veelal vanwege economische redenen; dit is een foute beweging.

Deregulering en het hiermee vaak gepaard gaande privatiseringsproces, is de oplossing zou je zeggen. In de praktijk echter, werkt dit nog niet voldoende en het proces van deregulering zal zich nooit volledig voltooien. Dit komt omdat er voor juiste marktwerking toch weer regels opgesteld moeten worden om te gevaarlijke situaties, monopolies, te voorkomen.

Toch vind ik het niet zo erg dat er weer regels bij komen, want we moeten als Nederlander toch iets hebben om over te klagen... □

Victor van Kleef

Bronnen

- (2004), *De overheid kan er niets aan doen*, NRC Handelsblad, 20 maart
- E. Jorritsma (2004), *De nachtmerrie van de bedrijfsjurist*, NRC Handelsblad, 20 maart
- H. Stouman (2003), *Klachtenregen over regels clubs*, NRC Handelsblad, 19 november
- K. Koch (2003), *Lamlendig*, Trouw, 4 oktober
- H.M. Le Clercq (2003), *Stop het geregel in de gezondheidszorg; Verklaar niet elk wissel van politiek probleem*, NRC Handelsblad, 9 oktober
- http://mb.net/action.php?action=plugin&name=TrackBack&tb_id=232, geraadpleegd 16 mei 2004

Zorg krijgt 'marktmeester'

Het kabinet wil een 'marktmeester' voor de gezondheidszorg instellen.

Deze zorgautoriteit is te vergelijken met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma), maar krijgt meer bevoegdheden. Hij gaat toezicht houden op de naleving van regels in het toekomstige zorgstelsel, waarin meer ruimte is voor marktwerking.

Dat staat in een kabinetsnotitie over het nieuwe stelsel die

minister Borst en staatssecretaris Vliegthart naar de Tweede Kamer hebben gestuurd. De 'marktmeester' gaat onder meer toezien op de uitvoering van de nieuwe algemene basisverzekering, die in de plaats komt van de particuliere en ziekenfondsverzekering. Om te voorkomen dat er monopolieposities ontstaan zal de regulator de fusies van verzekeraars en zorginstellingen in de gaten houden.

Deregulering of reregulering in de zorgsector